

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

19.02.2024. – 23.02.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 26.02.2024. године

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА 19.02.2024. – 23.02.2024.

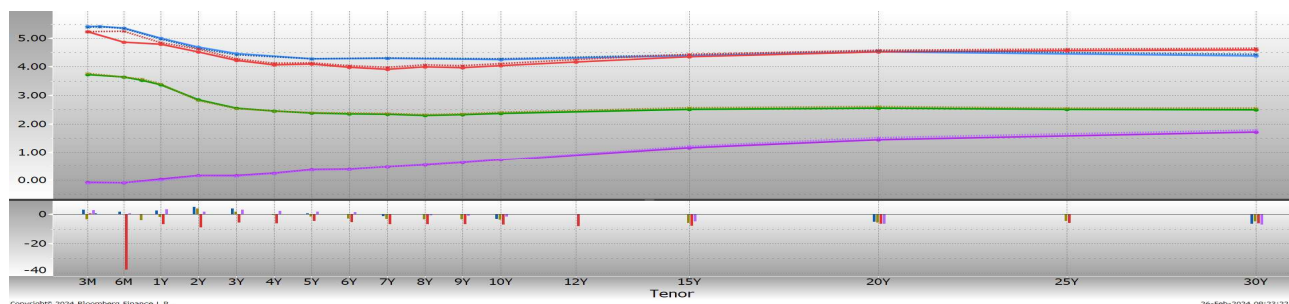
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обавезнице

Приноси	Еврозона			САД			Велика Британија			Јапан		
	16.2.24	-	23.2.24	16.2.24	-	23.2.24	16.2.24	-	23.2.24	16.2.24	-	23.2.24
2 године	2,82	-	2,85	↗	4,64	-	4,69	↗	4,62	-	4,54	↘
5 година	2,39	-	2,37	↘	4,27	-	4,28	↗	4,14	-	4,09	↘
10 година	2,40	-	2,36	↘	4,28	-	4,25	↘	4,11	-	4,04	↘

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vbillove

Доспијеће	Приноси			
	16.2.24	-	23.2.24	
3 мјесеца	3,798	-	3,771	↘
6 мјесеци	3,638	-	3,637	↘
1 година	3,430	-	3,401	↘

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обавезница

Граф приказује криве приноса Немачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 23.2.2024. године (пуне линије) и 16.2.2024. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

У односу на претходну недјељу приноси обавезница средњег и дужег рока доспијећа су смањени, док су приноси обавезница на предњем дијелу криве повећани. Приноси њемачких обавезница доспијећа 5 до 10 година су смањени за 2 и 4 базна поена, респективно, а приноси двогодишњих обавезница су повећани за 4 базна поена. Приноси италијанских обавезница су смањени за 1 до 9 базних поена. Почетком прошле недјеље приноси обавезница су биљежили пад, а корекција навише забиљежена је у сриједу након објављеног записника са последње сједнице FOMC-а у којем је изражена забринутост због потенцијалног пребрзог преласка на смањење каматних стопа. Раст приноса је углавном настављен током трговања у четвртак, када је објављен и записник са јануарске сједнице ЕЦБ, у којем је такође указано на то да ризик од прераног смањења каматних стопа превазилази ризик од тога да се смање прекасно. На крају недјеље неколико званичника ЕЦБ је још једном указало на потребу за стрпљењем прије доношења одлуке о првом смањењу каматних стопа. Без обзира на то, приноси обавезница су у петак смањени дуж цијеле криве, јер су инвеститори поновно почели да очекују смањења каматних стопа од укупно 100 базних поена у овој години, док је само дан раније очекивано смањење износило испод 100 базних поена. У међувремену очекивани ниво инфлације у еврозони у наредних годину дана у јануару је благо повећан на 3,3% са 3,2%, а за наредне 3 године износи 2,5%, исто као и у претходном мјесецу.

ЕЦБ је објавила први губитак у последњих 20 година, који је у 2023. години износио 1,27 милијарди EUR, чак и након ослобађања 6,6 милијарди EUR резервација за ризик. Наведени губитак је произашао из повећаних трошкова кредитирања који су коришћени за борбу против инфлације. Након тога, централне банке Немачке и Холандије су објавиле да су такође оствариле губитке у 2023. години и да очекују додатне губитке због програма куповина обавезница ЕЦБ. ЕЦБ је објавила да је испреговарано повећање плата у еврозони износило 4,5% у последњем кварталу прошле године, што је мање од рекордно високих 4,7%, колико је повећање износило у претходном кварталу, а што позитивно дјелује на страхове да би растуће плате могле да одрже инфлацију изнад циљаног нивоа.

Као што је раније најавио министар финансија Немачке Хабек Влада је смањила прогнозе економског раста за 2024. годину на само 0,2% у поређењу са 1,3% колико је очекивано у октобру прошле године. Ове промјене рефлектују пад глобалне потражње, геополитичке тензије и упорно високу инфлацију. Хабек је нагласио да највећи изазов за Немачку представља мањак радне снаге, за коју се очекује додатно погоршање у долазећим годинама.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа инфлације – ЕЗ (финал.)	ЈАН	2,8%	2,9%
2.	Темељна стопа инфлације – ЕЗ (финал.)	ЈАН	3,3%	3,4%
3.	Стопа инфлације – Италија (финал.)	ЈАН	0,9%	0,5%
4.	Стопа инфлације – Италија (финал.)	ЈАН		
5.	РМІ индекс прерађивачког сектора – ЕЗ (прелим.)	ФЕБ	47,0	46,6
6.	РМІ индекс услужног сектора – ЕЗ (прелим.)	ФЕБ	48,8	48,4
7.	РМІ композитни индекс – ЕЗ (прелим.)	ФЕБ	48,4	47,9
8.	Оутпут грађевинског сектора – ЕЗ (Г/Г)	ДЕЦ	-	-1,9%
9.	Биланс текућег рачуна – ЕЗ (у милијардама EUR)	ДЕЦ	-	31,9
10.	Биланс текућег рачуна – Италија (у милијардама EUR)	ДЕЦ	-	1,14
11.	Трговински биланс – Шпанија (у милијардама EUR)	ДЕЦ	-	-3,40
12.	БДП – Немачка (Q/Q) финал.	IV квартал	-0,3%	-0,3%
13.	ИФО индекс пословног повјерења – Немачка	ФЕБ	85,5	85,2
14.	ИФО индекс очекиваног повј. инвеститора – Немачка	ФЕБ	84,0	84,1
15.	Индекс повјерења потрошача – ЕЗ (прелим.)	ФЕБ	-15,5	-15,5
16.	Малопродаја – Француска (Г/Г)	ЈАН	-	-3,1%

САД

Приноси америчких државних обавезница су током протекле недјеље забиљежили раст на предњем и средњем дијелу криве, док су на крајњем дијелу благо смањени. Објављен је записник са јануарске сједнице FOMC-а у којем је наведено да је већина креатора монетарне политике изразила забринутост због потенцијално пребрзог преласка на смањење каматних стопа, што указује на то да су такви ризици већи од ризика предугог задржавања повишених каматних стопа. Записник FOMC-а је показао да су неки креатори монетарне политике забринути да би напредак ка циљаном нивоу инфлације од 2% могао да застане и да желе више доказа да је инфлација у силазној путањи. Вријеме првог смањења каматних стопа је остало неодређено. Предсједник Феда из Ричмонда Баркин је изјавио да су недавни подаци о потрошачким и произвођачким цијенама били “мање повољни”, те је истакао да сезонски проблеми могу да искриве њихов значај. Упркос слабијем расту у иностранству, Баркин очекује да ће опоравак САД бити вођен домаћом потрошњом, те да САД имају “начин на који треба ићи” да дођу до “меког слијетања” и да су на крају борбе са инфлацијом, али да остаје питање колико дуго стопе треба да буду рестриктивне да би се инфлација смањила. Потпредсједник Феда Џеферсон је изразио “опрезни оптимизам” у погледу напора централне банке да врати инфлацију на циљаних 2%. Није прецизирао када би могло да дође до смањења каматних стопа, али је истакао да би вјероватно било прикладно смањити каматне стопе касније ове године ако се економија буде развијала према очекивањима. И Харкер је изјавио да ће прво смањење каматних стопа вјероватно почети

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

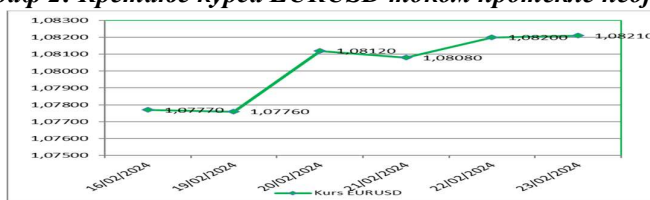
ове године, али је упозорио на агресивно смањење каматних стопа, те нагласио да би то могло “поткопати” напредак у снижавању цијена.

Економисти Голдман Сакс Груп Инц. су пролонгирали своје гледиште о томе када ће Фед почети са смањивањем каматних стопа за јуни, након што су анализирали недавне коментаре централне банке и записник са састанка у јануару. Америчка инвестициона банка је одбацила своју прогнозу значајнијег смањења и сада очекује четири смањења ове године са потезима у јуну, јулу, септембру и децембру, у односу на претходно очекиваних пет смањења. Тренутно очекују још четири смањења наредне године у односу на претходно очекивана три смањења. Према резултатима истраживања Блумберга за фебруар, економски аналитичари прогнозирају да ће економија у САД у текућој години забиљежити експанзију по стопи од 2,1%, док се за 2025. и 2026. годину прогнозирају стопе од 1,7% и 2,0%, респективно. Прогнозирана стопа инфлације за текућу и наредну годину је непромијењена и износи 2,7% и 2,3%, респективно.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Водећи индекс	ЈАН	-0,3%	-0,4%	-0,2%
2.	Продаја постојећих кућа (М/М)	ЈАН	4,9%	3,1%	-0,8%
3.	Број захтјева за хипотекарне кредите	16. нов	-	-10,6%	-3,3%
4.	PMI индекс прерађивачког сектора П	ФЕБ	50,7	51,5	50,7
5.	PMI индекс услужног сектора П	ФЕБ	52,3	51,3	52,5
6.	Композитни PMI индекс П	ФЕБ	51,8	51,4	52,0
7.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	17. феб	216.000	201.000	213.000
8.	Континуиран захтјеви незапослених за помоћ	10. феб	1.884.000	1.862.000	1.889.000

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недјеље

USD је депрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио раст са нивоа од 1,0777 на ниво од 1,0821.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Током протекле недјеље гувернер БоЕ Бејли је изјавио да би до смањења референтне каматне стопе у Великој Британији могло да дође и прије него што инфлација достигне циљани ниво од 2%, истакавши брзи пад инфлације уз наглашавање да је није потребно чекати да инфлација достигне циљ прије него што се размотри смањење референтне каматне стопе. Ипак, одбио је да прецизира вријеме почетка смањења и колико ће износити. Чланица МПЦ БоЕ Дингра је истакла сталне слабости у потрошњи у Великој Британији и нагли пад слободних радних мјеста због рестриктивне монетарне политике, која се разликује од других земаља које доживљавају снажнији опоравак. Упозорила је да постоје негативни ризици од предугог задржавања рестриктивне монетарне политике, што ризикује “тешко приземљење”. С друге стране, чланица МПЦ БоЕ Грин је нагласила потребу за више доказа о економском успорењу, прије него што крене ка гласању за смањење каматних стопа, те је нагласила да постоји ризик да БоЕ смањи каматне стопе пребрзо, а затим и да поништи исто.

Министар финансија Велике Британије Хунт се тренутно суочава с притиском конзервативних посланика за предизборно смањење пореза у предстојећем буџету, планирано за 6. март, након смањења од 20 милијарди GBP објављеног у Јесењој изјави. Изводљивост даљих смањења зависи од фискалног простора, који се тренутно процјењује на око 13 милијарди GBP. Нето задуживање јавног сектора за фискалну годину до јануара износило је 96,6 милијарди GBP, односно 9,2 милијарде GBP мање од очекивања.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно	Претходни
				стање	период
1.	Ригхтоме цијене кућа (Г/Г)	ФЕБ	-	0,1%	-0,7%
2.	РМІ индекс прерађивачког сектора П	ФЕБ	47,5	47,1	47,0
3.	РМІ индекс услужног сектора П	ФЕБ	54,1	54,3	54,3
4.	Композитни РМІ индекс П	ФЕБ	52,9	53,3	52,9
5.	Индекс повјерења потрошача	ФЕБ	-18	-21	-19

Током протекле недјеље GBP је апрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио пад са нивоа од 0,85525 на ниво од 0,85391. GBP је апрецирала и у односу на USD, па је курс GBPUSD забиљежио раст са нивоа од 1,2602 на ниво од 1,2672.

ЈАПАН

Прошле недјеље се курс USDJPY кретао око нивоа од 150. JPY је валута са најлошијим перформансама међу валутама земаља Г-10, с обзиром на то да губи 6% годишње на вриједности према USD. Ово је у супротности са очекивањима да ће JPY ове године апрецирати, која су ослоњена на очекивања да ће БоЈ повећати каматне стопе док остале земље започињу њихово смањење. Извршни директор БоЈ Шимицу очекује, с обзиром на тренутне економске изгледе, наставак примјене стимулативних финансијских услова и након укидања политике негативних каматних стопа. У извјештају Кабинета Владе је објављено да су смањени економски изгледи Јапана први пут у посљедња три мјесеца, а као повод је наведена мала потрошња становништва, која је посљедица паузе у опоравку потрошње у услужном сектору и смањења потрошње на добра која нису трајна због раста цијена. Ово погоршање је посљедица података објављених прошле недјеље који показују да је економија Јапана неочекивано упала у рецесију у посљедњем кварталу 2023. године, а што узрокује изазове за БоЈ у процесу одлучивања о изласку из стимулативне монетарне политике. Годишњи преговори о платама су у току. Менаџери из Хонда Мотор Цо. и Мазда Мотор Цорп. су се сложили да ове године више повећају компензације него прошле године. Јапанско тржиште акција је премашило вриједности које је имало у кризи у касним осамдесетим. Никеи 225 индекс је накратко премашио своју рекордну вриједност од 38.915 поена током трговања, подстакнут кретањем вриједности акција повезаних са индустријом чипова, као што су акције Скрин, Токио Електрон и Нвидиа, због њихових високих зарада.

Студија БоЈ је показала да је током пандемије инфлација у Јапану била примарно изазвана растом цијена хране и енергије, а не условима на тржишту рада. Према Ројтерсовој анкети тренутно 80% анкетираних економиста очекује да ће БоЈ у априлу укинути стимулативну монетарну политику.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно	Претходни
				стање	период
1.	Трговински биланс (у мрлд JPY)	ЈАН	-1855,4	-1758,3	68,8
2.	Извоз (Г/Г)	ЈАН	9,5%	11,9%	9,7%
3.	Увоз (Г/Г)	ЈАН	-8,7%	-9,6%	-6,9%
4.	Поруцбине машинских алата (Г/Г) Ф	ЈАН	-14,1%	-14,0%	-9,6%
5.	РМІ композитни П	ФЕБ	-	50,3	51,5
6.	РМІ индекс прерађивачког сектора П	ФЕБ	-	47,2	48,0
7.	РМІ индекс услужног сектора П	ФЕБ	-	52,5	53,1
8.	Продаје широм земље (Г/Г)	ЈАН	-	7,1%	5,4%

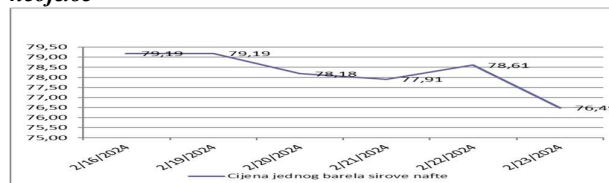
JPY је током протекле недјеље депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст са нивоа од 161,82 на ниво од 162,86. JPY је депрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 150,21 на ниво од 150,51.

НАФТА И ЗЛАТО

У понедјељак је тржиште нафте било затворено због празника у САД. Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у уторак је износила 79,19 USD (73,48 EUR).

Током трговања у уторак цијена овог енергента је забиљежила благо смањење, које је настављено и у сриједу. С друге стране, цијене доставе за велике превознике сирове нафте су достигле тромјесечни максимум због напада на Црвеном мору. Финансијски директор Сауди Арамца Зиад Ал-Муршед је указао на изазов надокнађивања природног пада нафтних поља, што је еквивалент “проналажењу” нове Саудијске Арабије сваке двије године. Са губитком од 6 милиона барела дневно годишње, глобални резервни капацитет износи 3%, што захтијева значајна улагања у производњу како би се спријечио недостатак снабдијевања овим енергентом. Произвођачи нафте из Канаде спремни су да додају пола милиона барела нове дневне производње на глобална тржишта, што је више од укупне производње неких чланица ОПЕС-а. Упркос очекиваним бенефитима, овај прилив може “оживјети” несташнице нафтовода и додатно смањити цијене нафте, потенцијално надокнадити добитке од повећане производње и проширења нафтовода. У четвртак је цијена нафте забиљежила раст јер су најновији подаци ЕИА показали да су залихе сирове нафте порасле за 3,5 милиона барела, мање од очекивања, подржане снажним извозом и стабилним стопама искориштености рафинерија. Осим тога, тензије на Блиском истоку и Црвеном мору и даље одржавају подршку цијени овог енергента. Цијена нафте је поново смањена у петак, након што су званичници Феда помјерили очекивања смањења каматних стопа. У међувремену, очекује се да ће ОПЕС+ продужити садашње смањење испоруке нафте у следећем кварталу како би спријечио вишак понуде и повећао цијене овог енергента. Очекује се да ће група почетком следећег мјесеца одлучити да ли ће наставити са ограничавањем производње за отприлике 2 милиона барела дневно након марта. На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 76,49 USD (70,69 EUR). Цијена нафте је смањена у односу на претходну недјељу за 3,41%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 2.013,59 USD (1.868,41 EUR).

Током протекле недјеље цијена овог племенитог метала је имала тенденцију раста. Почетком недјеље раст је забиљежен јер је ескалација сукоба на Блиском истоку повећала привлачност злата за инвеститоре који улажу у тај племенити метал. Полиметал Интернешнл Плц више неће бити међу 10 највећих свјетских компанија за ископавање руде злата након продаје своје руске јединице, коју су прошле године санкционисале САД због инвазије на Украјину. Раст цијене овог племенитог метала је настављен и у уторак, док су инвеститори били у ишчекивању објављивања записника са јануарске сједнице FOMC-а. Извоз злата из Швицарске је у јануару порастао за 92% у односу на децембар, достигавши ниво од 207 тона. Ово повећање је узроковано повећаном продајом у Кини и Хонг Конгу. Испоруке у Индију порасле су за 73%, док је извоз у Велику Британију и САД значајно смањен. Продаја у Турској је такође забиљежила пад. Увоз злата у Швицарску је забиљежио значајан пораст, за укупно 206,2 тоне. Цијена злата се током трговања у сриједу и четвртак кретала у уском распону (на затварањима тржишта је благо смањена), под утицајем раста приноса америчких државних обавезница након објављивања економских података. Улагања у највећи фонд који тргује златом SPDR крајем недјеље су смањена за 0,8%, чиме је укупан износ улагања био најнижи од августа 2019. године. Под утицајем благе депрецијације USD и смањења приноса америчких државних обавезница цијена злата у петак је повећана на највиши ниво у последње двије недјеље.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.035,40 USD (1.880,97 EUR). Цијена злата је у протеклој недјељи забиљежила раст од 1,08% на недјељном нивоу.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

